

**III Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”**

Abstrakty

III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”

Abstrakty

Redakcja:
Monika Iwaniuk
Beata Bujalska

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2021

**III Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Interdyscyplinarne ujęcie seksualności”
16 kwietnia 2021 r.**

Abstrakty

Redakcja:
Monika Iwaniuk
Beata Bujalska

Skład i łamanie:
Monika Maciąg

Projekt okładki:
Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-66861-15-2

Wydawca:
Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
ul. Głowackiego 35/348
20-060 Lublin
www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Remigiusz Kijak, prof. UW**, Katedra Biomedycznych Podstaw Rozwoju i Seksuologii, Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski
- **dr Joanna Dec-Pietrowska**, Katedra Humanizacji Medycyny i Seksuologii, Instytut Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Zielonogórski
- **dr Magdalena Grabowska**, Wydział Psychologii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- **dr Katarzyna Grunt-Mejer**, Zakład Psychologii Klinicznej i Zdrowia, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii i Prawa w Poznaniu, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
- **dr Monika Zielona-Jenek**, Zakład Seksuologii Społecznej i Klinicznej, Wydział Psychologii i Kognitywistyki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- **dr Beata Zięba-Kołodziej**, Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych, Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu
- **dr Małgorzata Synowiec-Piłat**, Zakład Humanistycznych Nauk Lekarskich, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Komitet Organizacyjny:

- Beata Bujalska
- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Monika Iwaniuk
- Joanna Jędrzejewska
- Kinga Kalbarczyk
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Konrad Skrzątek
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Portrety ludzkiej seksualności	11
Seksuologia o kobiecym pożądaniu – starcie ideologii z nauką	12

Wystąpienia Uczestników

Dysfunkcje seksualne kobiet w okresie menopauzy – przyczyny i sposoby leczenia	15
Historia filmowej nagości ukazana w polskiej kinematografii.....	16
Meandry seksualności i polityki – wymiary polityki seksualnej	17
Młodzież, seks i sekty: Perspektywa pedagogiczna, psychologiczna i terapeutyczna.....	18
Morfologiczne uwarunkowania atrakcyjności fizycznej i ich rola kulturowa	19
Postawy wobec sprawców wykorzystania seksualnego dzieci	21
Problematyka zaburzenia pedofilii w kontekście współczesnej psychologii i seksuologii.....	22
Przestępstwo zgwałcenia w związku małżeńskim	23
Seksualność osób uzależnionych wskaźnikiem procesu zdrowienia, czyli kilka hipotez wskazujących na to, że może być ona miernikiem zdrowia lub rozwoju choroby	24
Seksualność w czasie ciąży (w Polsce).....	25
Spółeczne i pedagogiczne konteksty seksualizacji	26
Szkolne i domowe wychowanie seksualne w czasach pandemii COVID-19	27
Więź małżeńska a tożsamość seksualna dzieci.....	28
Wiktymnosć w odniesieniu do perwersji seksualnych	29
Wychowanie do życia w rodzinie z perspektywy nauczyciela przedmiotu	30
Indeks autorów.....	31

Wystąpienia Gości Honorowych

Portrety ludzkiej seksualności

dr hab. Remigiusz Kijak, prof. UW, Katedra Biomedycznych Podstaw Rozwoju i Seksuologii, Uniwersytet Warszawski; Katedra Badań Niepełnosprawności, Uniwersytet Rzeszowski

Seksualność jest zdecydowanie czymś więcej niż tylko fizycznym czy emocjonalnym przeżywaniem przyjemności. Seksualność jest kwestią wyboru, jest częścią naszej osobowości jest niezmiernie istotną, ważną kwestią ludzkiej tożsamości jest kwestią wolności. Dotyczy naszych praw, jest wyobrażeniem, jest sposobem, jest pozytywnym przeżyciem.

Zwykło się mówić że seksualność jest inna u osób z niepełnosprawnością, możemy odszukać poglądy, że osoby niepełnosprawne mogą mieć inną seksualność – to nieprawda! Seksualność osób z niepełnosprawnością jest tak samo ważna w życiu jak dla osób pełnosprawnych. Nie ma w niej różnic w zakresie miłości, emocjonalności nie ma w niej różnic w zakresie przeżywania radości i budowania relacji. Oczywiście realizacja tej seksualności może mieć inny przebieg, różnić się w zakresie dostępności, ale są to różnice wynikające bardziej z ogólnego spojrzenia na niepełnosprawność, wynikające z obaw społecznych, stereotypów, uprzedzeń. Wystąpienie będzie o ludzkich potrzebach o miłości i potrzebie wyrażania siebie jako osoby seksualnej bez względu na fakt bycia osobą z niepełnosprawnością.

Seksuologia o kobiecym pożądaniu – starcie ideologii z nauką

dr Katarzyna Grunt-Mejer, Zakład Psychologii Klinicznej i Zdrowia, Instytut Psychologii, Wydział Psychologii i Prawa w Poznaniu, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

Kobiece pożądanie jest od dwóch dekad nieodmiennie najgorętszym tematem w seksuologii. Co sprawia, że temat będący przedmiotem zainteresowania seksuologów, psychologów i lekarzy od ponad 100 lat jest coraz bardziej gorąco dyskutowany? Postaram się pokazać, że pytania o istotę pożądania są w gruncie rzeczy pytaniami o najbardziej aktualne problemy społeczne: kto i na jakich podstawach decyduje, co jest normą, a co zaburzeniem? Na jakiej podstawie ustalany jest paradygmat zdrowia – punkt wyjścia do oceny „normalności”? Do jakiego stopnia teorie naukowe wspierają zastane porządki społeczne i konserwatywne wartości, a w jakim niosą w sobie ładunek buntu i rewolucji?

Pokażę, zaczynając od budzących ogromne kontrowersje radykalnych zmian w ujmowaniu jego niskiego poziomu w klasyfikacjach medycznych, a kończąc na opowieści o nierozstrzygniętym dylemacie, czy kobiece pożądanie jest jakościowo różne od męskiego, jak specjaliści od zdrowia seksualnego toczą boje nie tylko na polu naukowym, ale – mniej lub bardziej świadomie – także na polu ideologii. Gra o to, która teoria opisująca kobiece pożądanie okaże się dominująca, w rzeczywistości jest grą o wartości i przekonania, dotyczące relacji, podmiotowości i granic wolności człowieka.

Wystąpienia Uczestników

Dysfunkcje seksualne kobiet w okresie menopauzy – przyczyny i sposoby leczenia

*Katarzyna Górecka, katarzyna.gorecka.bm@gmail.com, Katedra Biologii Człowieka,
Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski, <https://uni.wroc.pl/>*

Okres menopauzalny jest czasem szeregu zmian w życiu każdej kobiety, również tych dotyczących jej sfery seksualnej. Do niedawna sądzono, że kobiety, które utraciły możliwość wydania na świat potomstwa nie wykazują zainteresowania życiem seksualnym. Tymczasem, polskie badania z 2016 r., w którym wzięło udział 538 Polek wykazały, że dla 80,9% i 40,45% kobiet w wieku powyżej 50 r.ż. seks odgrywał odpowiednio co najmniej umiarkowaną i bardzo ważną rolę. Przejście menopauzalne stanowi niezwykle ważny etap życia kobiet przede wszystkim ze względu na szereg zmian w gospodarce hormonalnej. W szczególności zmiany te dotyczą obniżania się poziomu estrogenów i androgenów (należących do głównych stymulatorów seksualnych). W wyniku powyższych fluktuacji znaczny odsetek kobiet mierzy się ze zmianami dotyczącymi ich wyglądu zewnętrznego oraz kondycją psychiczną. Wszelkie modyfikacje dotyczące gospodarki hormonalnej i wyglądu ciała mogą rzutować na poczucie atrakcyjności oraz chęć podejmowania przez kobietę aktywności seksualnej. Zapał do angażowania się w życie seksualne w wieku menopauzalnym jest utrudnione ze względu na szereg doświadczanych przez kobiety dolegliwości. Wśród nich należy wymienić: dyspareunię, problemy z osiągnięciem pobudzenia seksualnego i orgazmu, obniżony popęd płciowy czy problem suchości i świądu pochwy. Zmiany involucyjne dotyczą również narządów rodnych oraz piersi, co w znaczący sposób może zaburzać czerpanie satysfakcji z życia seksualnego. Podstawową terapią mającą na celu łagodzenie objawów menopauzalnych jest terapia hormonalna. Jej dawka, postać oraz rodzaj powinny być dobierane ze szczególną ostrożnością przez lekarza ginekologa. Coraz więcej kobiet decyduje się również na stosowanie alternatywnych terapii tj.: ziołolecznictwo, wprowadzenie odpowiednio zbilansowanej diety, korzystanie z terapii psychologicznych czy prowadzenie aktywnego trybu życia. Czerpanie radości z seksu powinno stanowić ważny element życia każdej kobiety bez względu na wiek.

Historia filmowej nagości ukazana w polskiej kinematografii

Monika Lender-Gołębiowska, *monikalender@vp.pl*, Koło Naukowe Medioznawców Podróżników UKSW, Wydział Teologiczny, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, *www.teologia.uksw.edu.pl*

Od czasów, gdy w kinie można było wyświetlić kobiece kostki, delikatnie widoczne z poza spódnicy. Aż do współczesnych ekranizacji, które pozwalają na pokazanie nagości. Historia filmu podąża za modą. Dlatego wzorce zachowań, ubioru czy postaw, które w ubiegłym wieku nie odnalazłyby racji bytu. Dziś uważane są za normalne, a często nawet pożądane. Rola filmu, jako przekazu audiowizualnego stanowi ważny punkt na mapie przyszłości medioznawstwa. Podany referat ma na celu przedstawienie analizy seksualności ukazanej w filmie oraz jej wpływie na psychikę, duchowość, a także osobowość człowieka.

Rozwój polskiej kinematografii przyczynił się do przemiany kulturowej, polegającej na integracji kultury masowej z intelektualną. Dzięki temu połączeniu literatura była upowszechniana przez film i radio na masową skalę. Zaczęły powstawać wielkie wytwórnie filmowe, szczególnie w Stanach Zjednoczonych w Hollywood. Nastąpił kult gwiazd, do których ludzie chcieli się za wszelką cenę upodobnić. Postrzegając kino jako komercję, z czasem wartości odeszły na drugi plan, zaczęła liczyć się zysk oraz sława. Na wielkim ekranie można było zobaczyć: narkomanię, zdrady małżeńskie, nagość, gwałty, alkoholizm, a nawet prostytutkę.

W wymienionych podczas prelekcji ekranizacjach brak jest namysłu nad obrazowanymi postaciami. Dlatego należy wysnuć refleksje nad skutkami, które niesie ze sobą ikonosfera człowieka. Istotne zdaje się być postawienie pytań dotyczących kryteriów, które należy zastosować przy analizie podanych obrazów, a także czy ekranizacje wyświetlane w narodowych kinach wpływają na trendy panujące wśród młodego pokolenia Polaków? Skuteczną metodą w tym zakresie jest krytyczna analiza przekazów audiowizualnych, która koncentruje się na badaniach jakościowych.

Meandry seksualności i polityki – wymiary polityki seksualnej

***Jakub Chustecki**, j.chustecki@student.uw.edu.pl, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski*

Choć pojęcie polityka seksualna coraz częściej pojawia się w dyskursie naukowym, bardzo często spłyca się do tzw. polityki równości płci lub określane jest jako dążenie do równouprawnienia osób nieheteroseksualnych. Pojęcie to jest jednak niezwykle szerokie, gdyż obejmuje wszelkie oddziaływania polityczne (legislacyjne, kulturowe, dyskursywne), w szeroko pojętej sferze seksualności.

Celem pracy jest wyostrenie pojęcia „polityka seksualna”, oraz przedstawienie obszarów w których seksualność splata się z polityką. Seksualność jako przedmiot oddziaływania władzy jest bowiem obecna zarówno w systemie kreowanej i wspieranej przez państwo hegemonicznej kultury (pośrednio), jak również w państwowej i międzynarodowej legislacji (bezpośrednio).

Ustanawianie polityki seksualnej, zaczyna się od kreowania kultury. To właśnie ona jest w stanie ujarzmić ludzkie popędy i usprawiedliwić potencjalne, dalej idące działania polityczne. Legislacja dotycząca seksualności, jako swe źródło i usprawiedliwienie przedstawia właśnie kulturę. Ciało uległe, pozwala zaś kreować rynek za pomocą kreacji potrzeb – seksualność staje się opłacalnym dla władzy produktem ekonomicznym.

A zatem polityka seksualna meandruje pomiędzy wieloma obszarami życia społeczno-politycznego: kultura jest jej pretekstem, prawo skutkiem, a ekonomia celem. Spojrzenie na problem polityki seksualnej wymaga więc przyjęcia różnorodnych perspektyw i zestawienia jej z wieloma innymi obszarami „większej” polityki. To z kolei pozwala na skuteczną refleksję nad sposobami korekty bądź zmiany polityki seksualnej.

Młódzież, seks i sekty: Perspektywa pedagogiczna, psychologiczna i terapeutyczna

Mariusz Gajewski, gajemari@gmail.com, Instytut Pedagogiki i Nauk o Rodzinie, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Badacze zjawiska sekt wskazują na szerokie spektrum podejścia liderów grup sektowych do ludzkiej seksualności, którą w zależności od charakteru sekty łączy się z sferą sacrum lub dewaluuje doszukując się diabelskiego jej rodowodu. Warto podkreślić, że niektóre współczesne grupy kultowe nierzadko traktują ludzką seksualność w sposób instrumentalny. W przypadku niektórych z nich seks i seksualność to doskonały wabik chętnie wykorzystywany podczas werbunku nowych adeptów. Odnotowanych jest wiele przypadków, kiedy to seks służył również wielu z nich do utrzymania kultowej dyscypliny i zależności.

Nadmierne zainteresowanie seksem, jak i jego dewaluacja znajduje swe odzwierciedlenie w różnych problemach osobistych osób przynależących do grup kultowych, jak i społecznego odbioru funkcjonowania tychże grup.

Niewątpliwie seksualność stanowi ważny temat w życiu dorastającej młodzieży, a sekty wiedząc o tym odpowiednio przygotowując swoją ofertę, odwołują się do seksualnych potrzeb człowieka tak, aby zainteresować sobą przyszłych adeptów.

Dla pewnych grup kultowych ekspresja seksualna człowieka to przejaw słabości i grzechu, która musi zostać poddana ścisłej dyscyplinie. Inne sekty seks traktują w sposób boski, co w różnych sytuacjach prowadziło do ewidentnych nadużyć o charakterze seksualnym i sprzyjało wzmocnieniu patologii sekciarskiej.

Wobec powyższego, rodzi się wiele pytań o miejsce i znaczenie seksualności w życiu adeptów grup kultowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Czy istnieje jakiś jeden uniwersalny model, schemat postępowania wychowawczego, pedagogicznego i terapeutycznego? Czy i jeśli tak, to jak rozmawiać i wspierać młodzież w kontekście jej seksualności przy uwzględnieniu możliwego złożonego kontekstu grupy sektowej, którą może być zainteresowana lub do której przynależy?

Morfologiczne uwarunkowania atrakcyjności fizycznej i ich rola kulturowa

Hubert Szyller, *hermeszyller@gmail.com*, *Studenckie Koło Naukowe Paleoanatomii Vertex, Wydział Lekarski, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu*

Paweł Dąbrowski, *pawel.dabrowski@umed.wroc.pl*, *Zakład Anatomii Prawidłowej, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu*

Mimo wytworzenia rozbudowanych społeczeństw i kultury odróżniającej Homo Sapiens od reszty królestwa zwierząt, nasza przynależność do niego wciąż przejawia się, często nieświadomymi sygnałami, w kształtowaniu czynności kluczowych dla przetrwania każdej populacji. Są to między innymi dobór partnera seksualnego oraz zapewnienie przetrwania gatunku.

Celem pracy jest omówienie morfologicznych cech osobniczych postrzeganych jako atrakcyjne w kontekście ich znaczenia ewolucyjnego.

Dokonano przeglądu literatury z zakresu antropologii fizycznej i anatomii porównawczej.

Atrakcyjność, która dyktuje w znacznym stopniu dobór partnerów seksualnych, nie jest zależna od indywidualnych preferencji. Międzykulturowe badania nad cywilizacjami niemającymi wcześniej ze sobą styczności wykazały istnienie zestawu cech morfologii obydwu płci uniwersalnie postrzeganych jako pożądane u potencjalnego partnera. Ponieważ to kobiety więcej inwestują w proces rozrodu, ich wybór w związku długotrwałym determinowany jest głównie czynnikami psychologicznymi np. zaangażowanie w relację. W przypadku relacji krótkotrwałych o atrakcyjności decydują symetria twarzy, zdrowa cera, sylwetka, tembr głosu i to w tych relacjach częściej osiągają satysfakcję seksualną. Dobór pożądanych cech jest również zależny od fazy cyklu menstruacyjnego. W przypadku mężczyzn o atrakcyjności decyduje głównie symetria twarzy o cechach charakterystycznych dla antropometrii danej populacji, zgodny z determinacją hormonalną rozkład tkanki tłuszczowej i wysoki wzrost.

Niektóre kultury wykształciły znacznie odmienny kanon atrakcyjności fizycznej, niespotykany wśród innych ludów np. steatopygia u Hotentotów i Buszmenów, wydłużona szyja u plemienia Karen.

Pomimo roli procesu socjalizacji w kształtowaniu seksualności a przez to preferencji doboru partnera, paradygmat ewolucyjny wciąż determinuje realizację potrzeb gatunku ludzkiego.

Postawy wobec sprawców wykorzystania seksualnego dzieci

Paulina Bejer, paulina.bejer@phdstud.ug.edu.pl, Uniwersytet Gdański

Jednym z zagadnień, które cieszy się coraz większym zainteresowaniem ze strony mediów w ostatnich latach jest zjawisko pedofilii. Mimo, że problem ten pojawia się w przestrzeni publicznej od ponad dwudziestu lat, to dopiero ostatnimi czasy pobudził wiele środowisk, a finalnie stał się przedmiotem politycznej walki. Analiza literatury przedmiotu pozwala na stwierdzenie, że pedofilia jest pojęciem złożonym, a jej definicja mimo pozornej oczywistości zależy od wielu czynników i występuje w szerokim i wąskim ujęciu. Falowe rozpowszechnianie informacji na temat pedofilii oraz jej waloryzowanie przez media naraża społeczeństwo na niespójne reakcje wobec tego zjawiska. Ujęcie to skłania do refleksji, czy kreowany przez media obraz pedofilii sprawia, że zjawisko to staje się obiektem społecznej stereotypizacji.

Celem badania było określenie poziomu wiedzy na temat zjawiska pedofilii oraz poznanie związku między potępieniem sprawców przestępstw seksualnych a inteligencją emocjonalną, uznawanymi wartościami instrumentalnymi i ostatecznymi oraz płcią.

W badaniu wykorzystano Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej, Skalę Wartości Rokeacha oraz ankietę własnego autorstwa, a grupa badanych składała się z 160 osób. W badaniu potwierdzono, że istnieje związek między pojedynczymi wartościami instrumentalnymi a potępieniem sprawców wykorzystania seksualnego dzieci. Nie potwierdzono związku między inteligencją emocjonalną a potępieniem pedofili oraz związku między płcią a potępieniem sprawców wykorzystania seksualnego dzieci. Badani definiowali pedofilię w ujęciu wąskim traktując w ten sam sposób wszystkich sprawców wykorzystania seksualnego dzieci. Otrzymane wyniki badań skłaniają do przyjęcia pedofilii jako zjawiska zagrożonego stereotypizacją.

Problematyka zaburzenia pedofilii w kontekście współczesnej psychologii i seksuologii

Dagmara Sonia Górecka, *dagmara.s.gorecka@gmail.com*, *Koło Naukowe Instytutu Psychologii Wyższej Szkoły Humanitas, Wyższa Szkoła Humanitas, www.humanitas.edu.pl*

Obecnie, środowiska naukowe muszą mierzyć się z sytuacją całkowicie interdyscyplinarnego podejścia do seksualności, a także jej przejawów i zaburzeń. W omawianej problematyce zwrócono uwagę na charakterystykę zaburzenia pedofilii, z racji na to, iż jest to temat bardzo ważny, jak i współcześnie dyskutowany. Zaburzenie pedofilii jest bowiem zainteresowaniem wielu nauk, w tym seksuologii, psychologii, pedagogiki, prawa, kryminologii, czy socjologii. Również jego dzisiejszy, społeczny odbiór domaga się pochylenia nad tematem.

Celem niniejszej pracy było więc przyjrzenie się z punktu teoretycznego problemowi pedofilii w kontekście nauki psychologii oraz seksuologii. Nie sposób w tym miejscu również nie wspomnieć o tym, iż zachowania pedofilne są zachowaniami klasyfikowanymi w polskim prawie karnym jako przestępcze.

Praca obejmuje podstawowe definicje zaburzenia pedofilii, zarys samej sylwetki pedofila, ze szczególnym uwzględnieniem jego psychiki, a także klasyfikację pedofilii jako zaburzenia seksualnego, podziały tegoż zaburzenia, opis cyklu dewiacyjnego. Tematyka dotknie też często podejmowanej problematyki próby leczenia pedofilów, jak również klasyfikację form wykorzystania seksualnego w ujęciu Kathleen Faller. Przetawiona zostanie także typologia wiktymologiczna, obejmująca dziecko jako ofiarę przestępstwa pedofilnego.

Teoretyczne opracowanie tematu, miało na celu przybliżenie zjawiska zaburzenia seksualnego pedofilii, w wymiarze psychologicznym, biorąc pod uwagę zarówno sprawcę przestępstwa, jak i dziecko-ofiarę. Praca stanowiła pracę teoretyczną, zgłębiającą zjawisko w oparciu dostępną literaturę i wiedzę własną autorki. Analiza pozwoliła na przyjrzenie się osobie pedofila, a także odróżnieniu zaburzenia pedofilnego od występowania zjawiska pedofilii zastępczej. Próba określenia motywów i pobudek sprawcy w kontekście psychologicznym może pomóc różnicować to zaburzenie oraz stosować wobec niego odpowiednie środki zapobiegawcze, zarówno w wymiarze karnym, jak i psychologicznym.

Przestępstwo zgwałcenia w związku małżeńskim

Monika Niedźwiecka, *monika.niedzwiecka@usz.edu.pl*, Asystent, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Szczeciński

Przestępstwo zgwałcenia z uwagi na dobro w jakie godzi należy zakwalifikować do grupy czynów zabronionych budzących wiele skrajnych emocji oraz kontrowersji. Bezsprzecznie uznać należy, że przestępstwo zgwałcenia charakteryzuje się wysokim stopniem społecznej szkodliwości. Narusza ono nie tylko prawo jednostki do swobodnego dysponowania swoim ciałem w celu podejmowania aktywności seksualnej, ale godzi również w inne dobra chronione prawem takie jak nietykalność cielesna czy wolność ingerując jednocześnie w sferę psychiczną osoby pokrzywdzonej. Choć na przestrzeni lat możemy zaobserwować istotne zmiany w zakresie prawno-karnych regulacji dotyczących przestępstwa zgwałcenia oraz widoczny proces przeobrażania kontekstu kulturowego w odniesieniu do tego typu przestępstw to stanowi ono nadal grupę przestępstw o nieznanym rozmiarach. Osoby pokrzywdzone często wstydzą się zgłosić na policję a niejednokrotnie powstrzymuje je strach przed oprawcą. Sytuacja staje się jeszcze trudniejsza wtedy, gdy sprawcą jest mąż bądź żona a pokrzywdzonym drugi z małżonków. Rodzi się wówczas pytanie czy w małżeństwie możliwy jest gwałt? Czy osoba pozostająca w związku małżeńskim z pokrzywdzonym może ponieść odpowiedzialność z art. 197 k.k.?

Autor w treści opracowania udziela odpowiedzi na powyższe pytania dokonując jednocześnie charakteryzacji tego typu przestępczości oraz ukazuje jak duży odsetek przestępstw z art. 197 k.k. to przestępstwa w ramach relacji małżeńskich.

Seksualność osób uzależnionych wskaźnikiem procesu zdrowienia, czyli kilka hipotez wskazujących na to, że może być ona miernikiem zdrowia lub rozwoju choroby

Ewa Joachimczak, ewajoachimczak@terapiakonin.pl, Wojewódzki Szpital Zespolony im. dr R. Ostrzyckiego w Koninie, Oddział Leczenia Uzależnień

Osoby, które się uzależniły lub uzależniają to w większości osoby wrażliwe lub nadwrażliwe. Często ich historie życia dotyczą trudnych relacji rodzinnych lub nagłych nieoczekiwanych dla nich zdarzeń. Kryzysów, których nie są w stanie przezwyciężyć. Czasami, aby przeżyć muszą uciec do czegoś co je odcina od siebie, od życia lub od innych. Uciekają się wtedy do środków zmieniających świadomość.

Do ośrodków i placówek na kilkutygodniową terapię stacjonarną zazwyczaj trafiają z bardzo różnych motywów, ale to co ich często cechuje to brak zrozumienia siebie, swojej woli, swojej wolności i swojego wyboru. Osobie uzależnionej trudno jest zobaczyć nie tylko siebie, swoje potrzeby czy swoje powody uzależnienia, ale i drugą osobę. Zazwyczaj ta druga osoba – partner, dziecko, rodzic – jest w najbardziej optymistycznym wariancie dopiero za środkiem lub czynnością nałogową (w przypadku uzależnień behawioralnych). Dlatego w diagnozie zdrowienia przyglądając się całościowej kondycji człowieka znaczącym czynnikiem wpływającym na rokowanie pacjenta jest jego stosunek do osób znaczących i bliskich, w tym partnerów.

Seksualność w potocznym znaczeniu tego słowa rozumiana jest jako sfera realizacji seksualnych. Również osobom uzależnionym trudno sprowadzić seksualność do czegoś innego niż do seksu i prostych, zaspokajających egoistyczne w tej sferze czynności. Wielu uzależnionych deklaruje, że ta sfera ich już nie dotyczy. Wielu opowiada o swoich osiągnięciach nie zauważając związku z drugim człowiekiem. W narracji relatywnie często dominuje albo przekonanie o omnipotentnych możliwościach, albo o utracie potrzeb seksualnych. Trudno im zauważyć, że seksualność to także wzajemna relacja i wymiar więziotwórczy.

Praca oparta o badania własne. Rozmowy i obserwacje pracy pacjentów na grupach terapeutycznych w oddziale leczenia uzależnień.

Seksualność w czasie ciąży (w Polsce)

Zofia Ugrynowicz, *zosia_ugrynowicz@onet.pl*, Wydział Psychologii, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

Wiele sfer wokół seksualności człowieka jest owiane tajemnicą szerszej grupie ludzi czy nawet naukowcom. W szczególności sfera kobiet. Jednym z takich elementów czy okresem jest ciąża. Będziecie dotyczyć ona wielu osób i możliwe, że więcej niż raz. Według danych GUSu w 2018 roku urodziło się 389 455 dzieci (żywych oraz martwych). Jeśli doliczymy do tego jeszcze np. poronienia, liczba osób będących w ciąży jest bardzo duża. Jak widać, jest to kwestia, która dotyczy lub będzie dotyczyła wielu z nas, a mimo wszystko wiedza o kontaktach seksualnych w tym okresie jest na niskim poziomie. Dodatkowo, wiele osób wstydzi się zapytać swojego lekarza o informacje, by rozwiązać swoje wątpliwości. Z tego powodu postanowiłam przybliżyć kilka zagadnień z okresu ciąży.

W swojej prezentacji będę odwoływać się do badań polskich naukowców, dzięki czemu będzie możliwe poznanie tego jak zarysowuje się sytuacja w polskich realiach. Dodatkowo badania zostały przeprowadzone na osobach heteronormatywnych, więc trzeba pamiętać, że otrzymane wyniki mogą różnić się u osób nieheteronormatywnych. Jest to ciekawy aspekt, któremu warto poświęcić kolejne publikacje i badania.

By móc skupić się na tym jak wygląda życie seksualne kobiety w czasie ciąży musimy skupić się na tym w jakich sytuacjach trzeba zachować ostrożność, ograniczyć lub zaprzestać stosunków seksualnych czy innych czynności. Takimi zdarzeniami jest np. ryzyko poronienia czy poronienie w przeszłości. Warto także pamiętać o tym, co możemy zrobić by lepiej ochronić zarówno siebie czy naszą partnerkę oraz dziecko. W kolejnej części skupię się na tym, co wpływa na tej sferę oraz jak zmienia się kobieta. Zarówno jeśli chodzi o inicjowanie stosunków, częstość, wpływu stażu w małżeństwie i wiele innych. Idąc dalej, zatrzymam się na tym jak zmienia się kobieta w każdym trymestrze, i jak wpływa to na stosunki seksualne. W ostatniej części przybliżę jakie pozycje seksualne są często wybierane.

Spoleczne i pedagogiczne konteksty seksualizacji

Beata Zięba-Kołodziej, beatazkolodziej@wp.pl, Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych, Państwowa Uczelnia Zawodowa w Tarnobrzegu

Seksualizacja nie jest zjawiskiem nowym, chociaż nadal niedookreślonym i wiąże się z nim wiele negatywnych wytworów życia społecznego, obecnych od dawna w dziejach ludzkości. Do najstarszych następstw seksualizujących przekazów społecznych można zaliczyć prostytutkę, kazirodztwo i pedofilię, gwałt i gwałty wojenne, jako specyficzny rodzaj przemocy seksualnej. Obecne są one również i dzisiaj, a obok nich do czynienia mamy z nowymi zjawiskami, w których wartość człowieka wiąże się tylko, lub przede wszystkim, z jego atrakcyjnością seksualną czy seksualną dostępnością. Należą do nich patologiczne zjawiska społeczne, związane z rozwojem technologii (np. pornografia internetowa, sexting, grooming), oraz te, które możliwe są dzięki globalizacji (np. seksturystyka). Powstaje błędne koło: społeczny kontekst tworzy tło dla kulturowych przekazów, w których człowiek staje się przedmiotem pożądania (lub posiadania); przekazów które, trafiają do dzieci i młodzieży, i w ten sposób kształtują się poglądy i postawy kolejnych pokoleń, które utrwalają wymienione zjawiska i tworzą inne, dotychczas nieznanne. Za seksualizację młodych pokoleń odpowiedzialni są dorośli. Dziecko rodzi się z określoną płcią, rozwija swoją sferę seksualną, ale nie posiada poglądów na temat relacji intymnych oraz norm społecznych i prawnych, związanych z seksualnością. Tego rodzaju informacje nabywa w procesie rozwoju, także moralnego, warunkowanego opieką, socjalizacją, wychowaniem i edukacją. Ważny dla podjętych rozważań jest fakt, że nie każde dziecko otrzymuje wiedzę na temat tego, jak ochronić siebie i innych przed niebezpiecznymi następstwami seksualizacji. Celem wystąpienia jest prezentacja społecznych uwarunkowań seksualizacji oraz wskazanie pedagogicznych oddziaływań, które osłabiają jej negatywne następstwa.

Szkolne i domowe wychowanie seksualne w czasach pandemii COVID-19

Magdalena Grabowska, *magda-gra@wp.pl*, Gabinet Psychologiczny

Celem referowanego projektu badawczego było ustalenie: czy i w jakiej formie realizowane były w czasie edukacji zdalnej lekcje przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie, jakie były postawy rodziców wobec szkolnego wychowania seksualnego w czasach pandemii, czy rodzice byli świadomi internetowych zagrożeń dla sfery seksualnej ich dzieci (m.in.: pornografia, cyberseks, nawiązywanie ryzykownych znajomości) oraz czy rodzice podejmowali z dziećmi rozmowy odnośnie do seksualności i jaka była ewentualna problematyka owych rozmów. W badaniu wzięło udział łącznie 478 osób mających dzieci w wieku od 10 do 18 lat, zaś w celu zgromadzenia odpowiedzi na wyżej wymienione pytania badawcze zastosowano elektroniczną ankietę składającą się pytań wielokrotnego i jednokrotnego wyboru. Poza danymi metrykalnymi ankietę odnosiła się do kwestii: realizowania przez dziecko osoby badanej zajęć z przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie, postaw badanych rodziców wobec szkolnej edukacji seksualnej, świadomości badanych rodziców wobec istnienia zagrożeń odnośnie do sfery seksualnej ich dzieci w czasach pandemii COVID-19 oraz problematyki rozmów przeprowadzanych przez rodziców z ich dziećmi w zakresie seksualności. Wyniki badania pozwoliły na obserwację, iż tylko około połowa uczniów, których rodzice uczestniczyli w badaniu, miała w czasie pandemicznej edukacji zdalnej lekcje Wychowania do życia w rodzinie. Lekcje te – w przypadku uczniów szkół podstawowych – w zdecydowanej większości odbywały się online, przy użyciu platform komunikacyjno-edukacyjnych. Większość badanych rodziców wspierała ideę prowadzenia w szkołach rzetelnej edukacji seksualnej, która ich zdaniem winna być realizowana przede wszystkim przez psychologów i seksuologów.

Więź małżeńska a tożsamość seksualna dzieci

Józef Szopiński, *jszopinski@poczta.onet.pl Specjalistyczna Poradnia Małżeńska i Rodzinna Lublin*

Ujmując rodzinę nie jako zbiór jednostek, ale specyficzny system, trzeba podkreślić, że jakość funkcjonowania subsystemu małżeńskiego wpływa nie tylko na zdrowie psychiczne, dolegliwości psychosomatyczne, ale nawet na tożsamość seksualną dzieci.

W wystąpieniu będą ukazane zależności między jakością subsystemu małżeńskiego a występowaniem kompleksu Edypa, Elektry, czy orientacji homoseksualnej. Analiza będzie opierać się na metodzie jakościowej – studium przypadku z własnej pracy psychoterapeutycznej. Podstawą analizy jest systemowa terapia rodzin. Jeśli w subsystemie małżeńskim powstaje puste miejsce, odejdzie mąż lub zostanie z tego subsystemu wypchnięty, syn czuje powinność zastąpić go i stać się niejako zastępczym partnerem dla rodzica. Ponieważ dziecko nie może stać się partnerem seksualnym rodzica, stąd następuje generalnie blokada seksualności. Ta blokada seksualności rozprzestrzenia się na wszystkie sfery życia. Przejawia się w specyficznym mechanizmie dążenia i unikania.

Ten mechanizm dążenia i unikania można zilustrować obrazem namalowanym przez mojego klienta ilustrującego relację z matką. Twórca pojęcia kompleksu Edypa był bliski wyjaśnienia mechanizmu tworzenia się orientacji homoseksualnej, jednak jego koncepcja osobowości intrapsychiczna nie pozwoliła mu przejść do koncepcji systemowej, która wyjaśnia powstawanie zaburzeń jako wynik relacji wewnątrzrodzinnych.

Wiktymność w odniesieniu do perwersji seksualnych

Sylwia Adamczyk, *adamczyksylwia@tutanota.com*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, <https://www.wspol.edu.pl/g/>

Zaburzeniem preferencji seksualnych określa się stan, w którym podniecenie seksualne lub satysfakcja seksualna pojawia się w odniesieniu do jakiegoś niezwykłego bodźca lub zachowania, różniącego się od tych, które są powszechnie uznawane za seksualnie pobudzające i satysfakcjonujące.

Często przybierają one formy, które są uznawane za przestępstwa. Takim przykładem jest przemoc seksualna, która najczęściej dotyczy płci żeńskiej. Predestynacja kobiet do stania się ofiarą jest znacznie wyższa niż u mężczyzn. Istnieje wiele czynników wpływających na to stwierdzenie, jest to m.in. wygląd, zachowanie, jak i również wykonywany zawód. Wyodrębniono również pewną klasyfikację predestynacji – niezawinioną, w której istotną rolę odgrywa zarówno sytuacja społeczna, jak i osobowość ofiary, a także zawinioną, gdzie nie zostały zachowane zasady bezpieczeństwa. Co więcej, aby oszacować ryzyko stania się ofiarą przestępstwa na tle seksualnym, należy wziąć pod uwagę stan psychiczny jednostki, który odgrywa niebotycznie znaczącą rolę w ww. procesie.

W wystąpieniu poruszono tematykę związaną z wiktymologią, a także patologiami występującymi w sferze seksualnej. Wskazano również korelację między procesem przekształcania się ofiary potencjalnej w rzeczywistość a zaburzeniami preferencji seksualnych, które swoją egzystencję zawdzięczają szeroko dostępnym treściom pornograficznym umieszczanych na różnych portalach internetowych. Przedstawiono takie zjawiska jak seksualizacja społeczeństwa w szczególności dzieci, jak i również efekt eskalacji w odniesieniu do parafilii.

Wychowanie do życia w rodzinie z perspektywy nauczyciela przedmiotu

Dorota Kulik-Nowak, *dnowak-zse@wp.pl*, *Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny*
(doktorantka)

Powołany 1 września 1999 r. fakultatywny przedmiot o nazwie „wychowanie do życia w rodzinie”, od początku swego powołania wywołuje wiele kontrowersji wśród różnych środowisk. Ujęte w podstawie programowej treści kształcenia w szerokim zakresie obrazują aspekt rozumienia seksualności człowieka w kontekście nauk związanych z medycyną, pedagogiką, socjologią, biologią i seksuologią, przyjmując tym samym interdyscyplinarny charakter. Przedmiot ten zwany jest również wychowaniem prorodzinnym i według nowej podstawy programowej wprowadzonej od 2017 obejmuje 6 istotnych obszarów związanych z seksualnością człowieka. Są to rodzina, życie jako fundamentalna wartość, dojrzewanie, postawy, seksualność i płodność człowieka. Przyjęty charakter wychowania seksualnego młodego pokolenia w polskich szkołach, odpowiada modelowi wychowania seksualnego typu A, czyli modelowi restrykcyjnemu, który wspiera i broni tradycyjnych wartości istotnych dla człowieka, rodziny i narodu, przeciwstawiając się polityce liberalistyczno-permisywnej. Jednakże realizacja powierzonych celów i zadań w zakresie treści programowych, jakim musi sprostać nauczyciel przedmiotu wychowania do życia w rodzinie nie jest zadaniem prostym. Największe wyzwanie w zakresie jego realizacji stanowi uczestnictwo samej grupy docelowej, czyli uczniów. Jako przedmiot fakultatywny jest on często marginalizowany zarówno przez uczniów, rodziców i środowisko szkolne. Stąd też charakteryzuje się niską frekwencją uczniów na tych zajęciach.

Poniższe opracowanie przybliży obraz szkolnego wychowania seksualnego z perspektywy nauczyciela, wskazując na trudności związane z realizacją tego zadania i podejmując niejako próbę propozycji ich rozwiązania.

Indeks autorów

Adamczyk S.	29
Bejer P.	21
Chustecki J.	17
Dąbrowski P.	19
Gajewski M.	18
Górecka D.S.	22
Górecka K.	15
Grabowska M.	27
Grunt-Mejer K.	12
Joachimczak E.	24
Kijak R.	11
Kulik-Nowak D.	30
Lender-Gołębiowska M.	16
Niedźwiecka M.	23
Szopiński J.	28
Szyller H.	19
Ugrynowicz Z.	25
Zięba-Kołodziej B.	26

Wydawnictwo
TYGIEL

Zapraszamy do zapoznania się z aktualną ofertą
Wydawnictwa Naukowego TYGIEL

kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl

www.wydawnictwo-tygiel.pl

© BZMAŁNOŚĆ

Wydawnictwo

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL to podmiot zrodzony z doświadczenia oraz zaangażowania zespołu osób w pełni poświęconych promocji nauki i szeroko rozumianego rozwoju. Publikowane przez nas prace są odzwierciedleniem trendów badawczych oraz zainteresowań naukowych środowiska akademickiego.

© BZMAŁNOŚĆ

Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka Cyfrowa należąca do Wydawnictwa Naukowego TYGIEL zawiera wszystkie publikacje wydawane przez Wydawnictwo. Dodatkowo została przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych, dzięki czemu mogą Państwo przeglądać zbiory udostępniane na całym świecie.

© BZMAŁNOŚĆ

Czasopisma naukowe

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL rozpoczęło prace nad kilkoma tytułami czasopism naukowych. Więcej szczegółów wraz z aktualnym stanem prac dostępne jest w zakładce „Czasopisma naukowe”. Osoby zainteresowane współpracą prosimy o kontakt.